

[Strona Główna](#) > ... > [Postępowanie Sądowe](#) > [Sprawy Karne](#) > [Współpraca Sądowa](#) > Europejski nakaz aresztowania

Europejski nakaz aresztowania

Europejski nakaz aresztowania (ENA) wydaje się w następstwie przeprowadzenia transgranicznego uproszczonego postępowania sądowego, w ramach którego dochodzi do przekazania podejrzanych lub oskarżonych na potrzeby ścigania przestępstw lub wykonania wyroku pozbawienia wolności bądź zastosowania środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności. Europejski nakaz aresztowania wydany przez organy sądowe jednego z państw członkowskich jest ważny na całym terytorium Unii Europejskiej. Europejski nakaz aresztowania stosuje się od 1 stycznia 2004 r. Zastępuje on długie procedury ekstradycji, które dawniej były stosowane przez państwa członkowskie.

Jak to działa?

Jest to wydany przez organ sądowy jednego z państw członkowskich wniosek o aresztowanie danej osoby w innym państwie członkowskim i przekazanie tej osoby do państwa, które wystąpiło z wnioskiem, do celów ścigania lub wykonania wyroku pozbawienia wolności bądź zastosowania środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności. Mechanizm ten opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych. Ma on zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich UE.

Mechanizm działa na zasadzie bezpośredniego kontaktu między organami sądowymi.

Organy korzystające z europejskiego nakazu aresztowania są zobowiązane do poszanowania [praw procesowych podejrzanych i oskarżonych](#) – takich jak prawo do informacji, prawo do adwokata, prawo do tłumacza ustnego, a także prawo do pomocy prawnej – na podstawie prawa kraju, w którym dana osoba została aresztowana.

Co się zmieniło w porównaniu z tradycyjnymi procedurami ekstradycji?

1. Nieprzekraczalny termin

Państwo, w którym aresztowano daną osobę, musi podjąć ostateczną decyzję w kwestii wykonania europejskiego nakazu aresztowania w terminie 60 dni od daty aresztowania.

Jeżeli dana osoba wyraża zgodę na przekazanie, postanowienie o przekazaniu musi zostać wydane w terminie 10 dni.

Osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, powinna zostać przekazana jak najszybciej, w terminie uzgodnionym między właściwymi organami, jednak nie później niż 10 dni od wydania ostatecznej decyzji w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

2. Kontrola podwójnej karalności – już niewymagana dla 32 kategorii przestępstw

W odniesieniu do 32 kategorii przestępstw nie weryfikuje się, czy czyn stanowi przestępstwo w obu państwach. Jedynym wymogiem jest to, aby *górną granicą ustawowego zagrożenia karą wynosiła co najmniej trzy lata w państwie, w którym wydano nakaz*.

W przypadku innych przestępstw przekazanie może być obwarowane warunkiem, że dany czyn stanowi przestępstwo w państwie wykonania nakazu.

3. Brak wymiaru politycznego

Decyzje są podejmowane wyłącznie przez organy sądowe. Nie bierze się pod uwagę czynników politycznych.

4. Przekazanie obywateli

Państwa UE nie mogą już odmówić przekazania własnych obywateli, chyba że przejmą wykonanie wyroku pozbawienia wolności wobec danej osoby.

5. Gwarancje

Państwo wykonujące ENA może wymagać gwarancji, że:

- a) dana osoba po upływie określonego okresu będzie miała prawo wystąpić o kontrolę orzeczenia, jeżeli orzeczono karę dożywotniego pozbawienia wolności;
- b) dana osoba może odbyć karę pozbawienia wolności w państwie wykonania nakazu, jeżeli jest obywatelem tego państwa lub ma miejsce zwykłego pobytu w tym państwie.

Ograniczone podstawy odmowy

Państwo może odmówić przekazania danej osoby, jeżeli ma zastosowanie jedna z przesłanek obligatoryjnych lub fakultatywnych: *Przesłanki obligatoryjne*

- dana osoba została już osądzona za popełnienie tego samego przestępstwa (*ne bis in idem*);
- niepełnoletność (dana osoba nie osiągnęła wieku odpowiedzialności karnej w państwie wykonania nakazu);
- amnestia (państwo wykonania nakazu, mogło ścigać tę osobę, ale przestępstwo jest w tym państwie objęte amnestią).

Przesłanki fakultatywne – takie jak:

- *brak podwójnej karalności przestępstw innych niż 32 przestępstwa wymienione w art. 2 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie ENA;*
- *właściwość miejscowa;*
- *toczące się postępowanie w państwie wykonania;*
- *przedawnienie itp.*

Podręcznik „Jak wystawiać europejski nakaz aresztowania”

Komisja Europejska wydała podręcznik „[Jak wystawiać europejski nakaz aresztowania? \(1.95 MB - PDF\) EN](#)”, aby ułatwić codzienną pracę zainteresowanym organom sądowym. Podręcznik zawiera szczegółowe wskazówki dotyczące kroków proceduralnych związanych z wydaniem i wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania. W podręczniku zaprezentowano również dogłębne wyjaśnienia najważniejszego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedstawiającego wykładnię poszczególnych przepisów decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania.

Podręcznik we wszystkich językach można znaleźć [tutaj](#).

Dane statystyczne dotyczące stosowania ENA

W 2018 r. osoby poszukiwane zostały przekazane:

- za zgodą – średnio w ciągu 16,4 dnia
- bez zgody – średnio w ciągu 45 dni.

W 2019 r. osoby poszukiwane zostały przekazane:

- za zgodą – średnio w ciągu 16,7 dnia
- bez zgody – średnio w ciągu 55,75 dnia.

W 2020 r. osoby poszukiwane zostały przekazane:

- za zgodą – średnio w ciągu 21,25 dnia
- bez zgody – średnio w ciągu 72,45 dnia.

W 2021 r. osoby poszukiwane zostały przekazane:

- za zgodą – średnio w ciągu 20,14 dnia
- bez zgody – średnio w ciągu 53,72 dnia.

W 2022 r. osoby poszukiwane zostały przekazane:

- za zgodą – średnio w ciągu 20,48 dnia
- bez zgody – średnio w ciągu 57,29 dnia.

W 2023 r. osoby poszukiwane zostały przekazane:

- za zgodą – średnio w ciągu 19,93 dnia
- bez zgody – średnio w ciągu 60,12 dnia.

Odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu dotyczącym ENA: [2014 \(1.54 MB - PDF\) EN](#) | [2015 \(1.44 MB - PDF\) EN](#) | [2016 \(1.69 MB - PDF\) EN](#) | [2017 \(1.24 MB - PDF\) EN](#) | [2018 \(1.51 MB - PDF\) EN](#) | [2019 \(1.06 MB - PDF\) EN](#) | [2020 \(1.44 MB - PDF\) EN](#) | [2021 \(1.45 MB - PDF\) EN](#) | [2022 \(1010.85 KB - PDF\) EN](#) | [2023 \(954.49 KB - PDF\) EN](#)

Nie są dostępne dane dotyczące wszystkich państw. Dane dotyczące wydanych ENA za 2015, 2016 i 2017 r. są jednak kompletne.

ENA	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wydane nakazy	14.948	16.144	16.636	17.491	17.471	20.226	15.938	14.789	13.335	14.071
Wykonano	5.535	5.304	5.812	6.317	6.976	5.665	4.397	5.144	4.540	5.450

Projekty finansowane w ramach programu „Sprawiedliwość”

Projekt badawczy [InAbsentiEAW](#) (zaoczne ENA) to studium porównawcze europejskich nakazów aresztowania wydanych w odniesieniu do osób, które nie były obecne w postępowaniu prowadzącym do ich skazania (postępowania *zaoczne*). Praktyka wskazuje, że często dochodzi do problemów z wydawaniem i wykonywaniem takich nakazów. Celem tego projektu badawczego jest przeanalizowanie przyczyn tych problemów i sformułowanie wspólnych standardów wydawania takich nakazów w celu zapewnienia ich bezproblemowego i sprawiedliwego wykonania. Badanie przeprowadzono w formie studiów przypadku w Belgii, Irlandii, Niderlandach, Polsce, Rumunii i na Węgrzech.

ENA i warunki pozbawienia wolności

Chociaż wszystkie państwa członkowskie muszą przestrzegać postanowień europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC), w praktyce stosowanie aresztu tymczasowego i materialne warunki pozbawienia wolności w poszczególnych państwach znacznie się różnią. Jak przyznał TSUE w wyroku w sprawie *Aranyosi/Căldăraru*, te różnice w warunkach pozbawienia wolności mają rzeczywisty wpływ na wzajemne zaufanie państw członkowskich i na funkcjonowanie ENA. Od 2016 r. w prawie 300 przypadkach opóźniono wykonanie ENA lub odmówiono jego wykonania ze względu na rzeczywiste ryzyko naruszenia praw podstawowych.

Aby zacieśnić współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i poprawić warunki panujące w więzieniach w całej UE, 8 grudnia 2022 r. Komisja przyjęła zalecenie w sprawie praw procesowych osób podejrzanych i oskarżonych podlegających tymczasowemu aresztowaniu oraz materialnych warunków pozbawienia wolności. W zaleceniu tym zawarto skonsolidowany przegląd wybranych europejskich norm minimalnych dotyczących materialnych warunków pozbawienia wolności i praw procesowych w aresztach tymczasowych, ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych obszarów priorytetowych w zakresie ochrony podstawowych praw osadzonych.

Powiązane strony

[Decyzja ramowa dotycząca europejskiego nakazu aresztowania](#)

[Sprawozdanie z wykonania decyzji ramowej Rady dotyczącej europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi](#)

[Zalecenie Komisji w sprawie praw procesowych osób podejrzanych i oskarżonych podlegających tymczasowemu](#)

aresztowaniu oraz materialnych warunków pozbawienia wolności

Dokument roboczy Komisji dotyczący WSiSW w kontekście przyjęcia zalecenia Komisji w sprawie praw procesowych osób podejrzanych i oskarżonych podlegających tymczasowemu aresztowaniu oraz materialnych warunków pozbawienia wolności

■ Ostatnia aktualizacja: 17/02/2026

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.